

Medische Brief,
Dank. Het is
een mailtje
dat hevat, maar
goed overzigt
niet te geven, zeker de
tekst volgt, het is duidelijk ook.

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

9-1-23

TER BESLISSING

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Publieke Gezondheid
Bevolkingsonderzoek en
Medische Ethiek

Opgesteld door

Aan

Minister VWS

Deadline: 18 januari
2023

nota

Vergoeding ivf-draagmoederschap zonder medische
indicatie

Datum

30 november 2022

Kenmerk

3475502-1040493-PG

Zaaknummer

3475502-1040493-PG

Bijlagen

2

1. Aanleiding

In het commissiedebat Medische ethiek / Orgaandonatie op 2 juni 2022 heeft u toegezegd dat u zich wil buigen over het vraagstuk van vergoeding van ivf-draagmoederschap zonder medische indicatie en dat u hierover een brief naar de Kamer wilt sturen. Daarnaast heeft u over dit onderwerp ook een brief van veldpartijen ontvangen.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met bijgevoegde Kamerbrief (waarin u de genoemde toezegging gestand doet) en deze brief vóór het Commissiedebat Medische ethiek / Orgaandonatie op 26 januari 2023 naar de Kamer te sturen (vandaar de deadline van 18 januari).

3. Kernpunten

- Sinds enkele jaren is er maatschappelijke en politieke aandacht voor de vergoeding van ivf-draagmoederschap zonder medische indicatie, mede naar aanleiding van het rapport van de Staatscommissie Herijking Ouderschap (2016) en een advies van het Zorginstituut (2018).
- Op 28 juli 2021 oordeelde de Rechtbank Gelderland dat sprake is van een schending van het verdragsrechtelijke discriminatieverbod als mannenparen de kosten van ivf-draagmoederschap niet in aftrek kunnen brengen (omdat er geen sprake is van een medische indicatie), terwijl heterostellen deze kosten in het geval van onvruchtbaarheid wél in aftrek kunnen brengen.
- In hoger beroep heeft het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden op 6 december jl. geoordeeld dat het maken van een onderscheid op basis van het al dan niet aanwezig zijn van een medische indicatie niet strijdig met het discriminatieverbod.
- De eerste uitspraak (van de Rechtbank Gelderland) was de aanleiding voor het Kamerlid Ellemeet (GL) om u in het commissiedebat Medische ethiek / Orgaandonatie op 2 juni 2022 te vragen om ook een voorziening te treffen voor mannenparen die gebruik willen maken van ivf-draagmoederschap.
- In de Kamerbrief geeft u inzicht in de overwegingen die een rol spelen bij een eventueel besluit om de kosten van ivf-draagmoederschap zonder medische indicatie te vergoeden. U staat daarbij op het standpunt dat vergoeding vanuit de Zorgverzekeringswet in ieder geval niet aan de orde is, aangezien er niet wordt voldaan aan het criterium van medische indicatie.

- U geeft verder aan begrip te hebben voor de wens, zoals ook geuit in de brief van veldpartijen, om ivf-draagmoederschap voor alle gezinsvormen en situaties te willen vergoeden.
- Echter, aan het mogelijke alternatief voor vergoeding uit het basispakket, namelijk het opstellen van een subsidieregeling, kleven bezwaren, zowel maatschappelijk, financieel, juridisch als uitvoeringstechnisch.
- U geeft ook aan dat er een verschil is tussen de vergoeding van KID-behandelingen voor vrouwen zonder mannelijke partner via een subsidieregeling en de vergoeding van ivf-draagmoederschap zonder medische indicatie.
- U geeft tot slot aan dat u het niet opportuun acht om verdere besluiten te nemen over eventuele alternatieve financiering van ivf-draagmoederschap zonder medische indicatie.

Datum

30 november 2022

Kenmerk

3475523-1040493-PG

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

In ieder geval bij de GL-fractie lijkt de wens te bestaan om een voorziening (bijv. in de vorm van een subsidieregeling) te treffen voor de financiering van ivf-draagmoederschap zonder medische indicatie. Het is onduidelijk hoe groot het politieke draagvlak bij de rest van de Kamer is.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

De KNOV, Patiëntenfederatie Nederland, COC Nederland, Transvisie, Meer dan Gewenst, Zwanger voor een Ander, BI+ Nederland, WOMEN Inc., NNID en Trans Gender Netwerk hebben u op 8 september jl. gezamenlijk een brief gestuurd met de vraag of de uitbreiding van de voorziene vergoeding van ivf-draagmoederschap met medische indicatie ook voor andere situaties gerealiseerd zou kunnen worden. Te denken aan o.a. man-man koppels, personen in transitie, of solo ouders.

U heeft deze brief van veldpartijen op 29 november 2022 beantwoord en hiervan ook een afschrift aan de Tweede Kamer gestuurd. De bijgevoegde Kamerbrief gaat ook inhoudelijk in op het verzoek van de veldpartijen.

c. Financiële en personele gevolgen

N.v.t.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

- Op basis van de uitspraak van het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden kan worden geconcludeerd dat de wetgever in de vergoeding van ivf-draagmoederschap onderscheid mag maken tussen mensen die wel en die geen medische indicatie hebben.
- In de Kamerbrief worden verder juridische overwegingen genoemd bij de vraag of vergoeding van ivf-draagmoederschap zonder medische indicatie aangewezen is.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Interne afstemming heeft plaatsgevonden met de directies WJZ en Z. Interdepartementaal is afgestemd met FIN / Belastingdienst.

f. Gevolgen administratieve lasten

N.v.t.

g. Toezeggingen

De volgende toezegging wordt met het stuk afgedaan:

- De minister wil zich buigen over het vraagstuk rond de KID-subsidie voor homostellen en zal daarover een brief naar de Kamer sturen (toezegging gedaan in het commissiedebat Medische ethiek / Orgaandonatie op 2 juni 2022).

h. Fraudetoets

N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

a. Motivering

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Datum

30 november 2022

Kenmerk

3475523-1040493-PG